

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ชื่อหลักสูตร การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก
จำนวน 6 ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อ เป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ ประชาชน อาทิต อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม เพื่อ เป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลัก หรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้และส่งเสริม สนับสนุน สร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพื่อเปิดโอกาส ในการต่อยอดสร้างมูลค่า และ สร้างรายได้ รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ด้านการท่องเที่ยว/ งานเทศกาลประเพณีไทย ด้านดนตรีและศิลปะ ด้านวรรณกรรม/หนังสือ ด้านสินค้าและบริการรวมทั้ง การใช้ พื้นที่เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรม ศิลปะ และประวัติศาสตร์ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีด ความสามารถของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถประกอบอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง

การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของ สกร.ระดับอำเภอ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ ในอาชีพโดยตรง ผู้สอนเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ประกอบการในอาชีพนั่น ๆ ให้ ความสำคัญต่อการประเมินผลการจบหลักสูตรที่เน้นทักษะ ความสามารถ และการมีผลงาน ชิ้นงาน ที่ได้ มาตรฐานออกสู่ตลาดได้ การพัฒนาหลักสูตรอาชีพ จึงต้องปรับใหม่โดยการพัฒนาให้ครบวงจร ประกอบด้วย ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะของอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการอาชีพพร้อมแหล่งเงินทุน และให้ ผู้เรียนที่เรียนจบจากหลักสูตรอาชีพมีความมั่นใจว่าจะสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง จึง ขอให้สถานศึกษาที่นำหลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้วนั้น นำมาคัดเลือกให้เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ และ นำไปอนุมัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักสูตรการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	
ความเป็นมา	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	1
กลุ่มเป้าหมาย	1
ระยะเวลา	1
เนื้อหาหลักสูตร	1
การจัดการเรียนรู้	2
สื่อการเรียนรู้	2
การวัดและประเมินผล	2
การจบหลักสูตร	2
เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร2	
การเทียบโอน	2
โครงสร้างหลักสูตรการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	3
แบบทดสอบก่อนเรียน	7
ใบความรู้	8
แบบประเมินผลงานผู้เรียน	10
แบบทดสอบหลังเรียน	11

หลักสูตร การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก

จำนวน 6 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม

1. ความเป็นมา

การปลูกผักสวนครัว เป็นอาชีพเกษตรกรรม ที่ทำได้ง่าย สำหรับบริโภคและจำหน่าย ในครัวเรือน และ พื้นที่ว่างในบริเวณบ้าน หลากหลายชนิดไม่จำเป็นต้องหาซื้อมาจากท้องตลาดแต่สามารถปลูกเองที่บ้านได้ โดยกรรมวิธีการปลูกที่ไม่ยุ่งยากเรียกว่าผักสวนครัวปลูกลงง่ายโตเร็วได้ผลผลิตไวกินในครัวเรือนได้เป็นอย่างดีลดภาระ ค่าใช้จ่ายได้อย่างต่อเนื่องแต่ไม่เหมาะจะปลูกค้าขายเพราะใช้บริเวณมาก ซึ่งการปลูกผักสวนครัวนั้น เพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ ความพอเพียง เน้นปลูกเพื่อกินเอง เหลือก็จำหน่าย สร้างรายได้ต่อไป

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ (การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก)
2. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะการประกอบอาชีพสร้างรายได้ในการปลูกผักสวนครัวในกระถางได้ เป็นอาชีพเสริมและทำง่ายใช้พื้นที่ไม่มากและสามารถปลูกในครัวเรือนได้

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาตลอดหลักสูตร จำนวน 6 ชั่วโมง

1. ภาคทฤษฎี จำนวน 1 ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ จำนวน 5 ชั่วโมง

5. เนื้อหาหลักสูตร

1. ความสำคัญในการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ (การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก)
2. พื้นที่การปลูกผักได้ดีควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เช่นบ่อน้ำขุดบ่อน้ำธรรมชาติแม่น้ำคลองอ่างเก็บน้ำคลองชลประทานหรือแนวส่งน้ำชลประทาน
3. ชนิดของพืชผักส่วนใหญ่มีความต้องการน้ำสูงโดยเฉพาะหน้าแล้งที่อากาศแห้งและอัตราการระเหยน้ำสูงกว่าฤดูอื่นๆ จำเป็นต้องมีน้ำเพียงพอเพื่อให้ผักสามารถเติบโตจนถึงฤดูการเก็บเกี่ยว
4. ชนิดของพันธุ์ผักสวนครัวในกระถางที่ปลูกในพื้นที่ชุมชนที่เหมาะสมแก่การเพราะปลูก

5. การเตรียมแปลงปลูกผัก เตรียมปลูกผัก และวัสดุอุปกรณ์ในการปลูกผัก
6. วิธีการและขั้นตอนการปลูกผัก ของแต่ละพันธุ์ผักตามความเหมาะสม
7. ระยะเวลาในการปลูกผักชนิดต่างๆ
8. การคำนวณระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวและการดูแลรักษาพืชผักที่ปลูกได้
9. การเก็บผลผลิต
10. การประชาสัมพันธ์และการจำหน่าย

6. การจัดการเรียนรู้

- 1 . ศึกษาจากเอกสารและภูมิปัญญา
- 2 . ฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้
- 3 . การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5 . ทำใบความรู้และใบงาน
6. ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง
- 7 . ฝึกปฏิบัติจริงและทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7. สื่อการเรียนรู้

- 1 . สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้(หลักสูตรวิชาชีพ)
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. การวัดและประเมินผล

1. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ

9. การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิบัตร

10. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

- 1 ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
- 2.วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

11. การเทียบโอน

.....-.....

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่อง ทางการประกอบ อาชีพ การปลูกผักสวนในกระถางพลาสติก	1. บอก ความสำคัญการเห็นช่องทางของการประกอบอาชีพ การปลูกผักสวน ครั้วในกระถางพลาสติก 2.บอกความ เป็นไปได้ในการประกอบอาชีพได้ 3. บอกและหา พื้นที่ปลูกที่เหมาะสมได้ 4. บอกทิศ ทางการประกอบอาชีพได้	1.ความสำคัญในการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ (การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก) 2.พื้นที่การปลูกผักได้ดีควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เช่นบ่อน้ำ ขุดบ่อน้ำ ธรรมชาติแม่น้ำคลอง อ่างเก็บน้ำคลองชลประทานหรือ แนวส่งน้ำชลประทาน 3.ชนิดของพืชผักส่วนใหญ่มีความต้องการน้ำสูง โดยเฉพาะหน้าแล้งที่อากาศแห้งและอัตราการระเหยน้ำ สูงกว่าฤดูอื่นๆ จำเป็นต้องมีน้ำเพียงพอเพื่อให้ผักสามารถ เติบโตจนถึงฤดูการเก็บเกี่ยว 4. ชนิดของพันธุ์ผักสวนครัวในกระถางพลาสติกที่ปลูกในพื้นที่ ชุมชนที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก	1.1 ผู้เรียนศึกษาข้อมูลจาก เอกสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์สื่อ ของจริงสื่อบุคคลในชุมชนเพื่อ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความ เป็นไปได้ในชุมชน 1.2 ผู้เรียนวิเคราะห์พื้นที่เหมาะสมในการปลูกผักและ สามารถเลือกประกอบอาชีพ ได้ในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ 1.3 ผู้เรียนศึกษาดูงานใน สถานที่กรณีศึกษาแหล่งเรียนรู้ ต่างๆในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ปลูกผักชนิดใด 1.4 ครูผู้เรียนและผู้รู้ร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการ ประกอบอาชีพการผักสวนครัว ในกระถางพลาสติกในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง	1 ชม.	5 ชม.

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ทักษะการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	2.1สามารถเตรียมการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	2.1 การเตรียมแปลงปลูกผัก 2.2 การเตรียมปลูกผัก และวัสดุ อุปกรณ์ในการ ปลูกผัก 2.3 วิธีเตรียมแปลงปลูกผัก 2.4 วิธีปลูกผัก 2.5 วิธีการและขั้นตอนการปลูก ผัก ของแต่ละ พันธุ์ผัก ความเหมาะสม และระยะเวลาในการ ปลูกผัก ชนิดต่างๆ	2.1 ทบทวนความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ผักที่จะปลูก 2.2 อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.3 จัดผู้เรียนไปศึกษาดูงานใน แหล่งเรียนรู้ชุมชนพร้อมจด บันทึก 2.4 จัดทำแผนการเรียนรู้ 2.5 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ และฝึกทักษะอาชีพตาม หลักสูตรและตามแผนการเรียนรู้ 2.6 ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ 2.7 จัดบันทึกผลการเรียนรู้ 2.8 ดำเนินการวัดและ ประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด 2.9 ผู้เรียนปฏิบัติจริง		

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	1.สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการปลูกผัก สวนครัวในกระถางพลาสติก 2.สามารถวางแผนการจัดการ ปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก 3.สามารถควบคุมคุณภาพผลิตผักที่ปลูกได้อย่างเหมาะสม 4.สามารถโฆษณาประชาสัมพันธ์การจำหน่ายได้	1.การคำนวณระยะเวลา ในการเก็บเกี่ยวและการ ดูแลรักษาพืชผักที่ปลูกได้ 2.การควบคุมมาตรฐานของผลผลิต 3.การเก็บผลผลิต 4.การประชาสัมพันธ์และการจำหน่าย	1. การบริหารจัดการการผลิตจัด ให้ผู้เรียน สํารวจและศึกษาพันธุ์ผักให้เหมาะสมกับระยะเวลาปลูกและ การใช้ประโยชน์ของแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ 2. การบริหารจัดการผลผลิตและ การเก็บผลผลิตจากสถานการณ์ จริง		

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4. โครงการประกอบอาชีพ การปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก	1. บอกความสำคัญของ โครงการประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวในกระถาง 2.บอกประโยชน์ของโครงการ ประกอบอาชีพการปลูกผักสวนครัวในกระถางพลาสติก 3. บอกองค์ประกอบของ โครงการอาชีพการปลูกผัก สวนครัวในกระถางพลาสติก 4. บอกการประเมินความ เหมาะสมและ สอดคล้องของโครงการอาชีพการปลูกผัก สวนครัวในกระถางพลาสติก	1. ความสำคัญของ โครงการ 2. ประโยชน์ของโครงการ 3. องค์ประกอบของ โครงการ 4. การเขียนโครงการ 5. การประเมินความ เหมาะสมและสอดคล้องของโครงการ 6. การพัฒนาโครงการ และกรนำไปใช้ประโยชน์	1. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพประโยชน์ของโครงการอาชีพองค์ประกอบของโครงการอาชีพแล้วจัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวคิดในการ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 2. จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้เรื่องตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดีเหมาะสมและถูกต้องพร้อมจัดการอภิปรายเพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดีเหมาะสมและถูกต้อง 3. จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการอาชีพ 4. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ	1 . สื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้ (หลักสูตรวิชาชีพการ ปลูกผักในกระถางพลาสติก) 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน 2. การประเมินผล งานระหว่างเรียน จากการปฏิบัติ		

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ข้อใดคือความหมายของ “พืชผักสวนครัว”
  - ก. ผักที่ปลูกไว้เพื่อประดับบ้าน
  - ข. ผักที่ปลูกไว้เพื่อแจกเพื่อนบ้าน
  - ค. ผักที่ปลูกไว้เพื่อรับประทานในครัวเรือน
2. พืชชนิดใดที่นิยมเพาะต้นกล้าก่อนนำไปปลูกในกระถางพลาสติก
  - ก. พริก
  - ข. ผักบุ้ง
  - ค. สะระแหน่
3. สถานที่ใดเหมาะสมกับการปลูกผักพืชสวนครัวในกระถางพลาสติก มากที่สุด
  - ก. มีร่มใหญ่จากต้นไม้ใหญ่
  - ข. อยู่ห่างไกลจากที่พักอาศัย
  - ค. ใกล้ที่ซักและแหล่งน้ำ
4. ดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชผักสวนครัว ควรมีลักษณะอย่างไร
  - ก. ดินที่กักเก็บน้ำได้ดี น้ำซึมผ่านได้ยาก
  - ข. ดินที่มีเนื้อดินร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุมาก
  - ค. ดินที่มีหน้าดินตื้น มีอินทรีย์วัตถุน้อย
5. เม็ดพันธุ์ผักลักษณะใดที่ควรคัดเลือกไว้ขยายพันธุ์
  - ก. เมล็ดที่อ่อนนุ่ม
  - ข. เมล็ดที่แก่จัด เนื้อแน่นแข็ง
  - ค. เมล็ดที่มีลักษณะเบา

ใบความรู้

การปลูกพืชผักสวนครัวในกระถางพลาสติก

1) รู้จักพืชผักสวนครัว

พืชผักสวนครัว หมายถึง พืชที่ปลูกเพื่อใช้ในการปรุงอาหาร ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการนำมาประกอบอาหารได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ใช้ผลเป็นอาหาร เช่น แตงกวา มะเขือเทศ พริกหวาน
2. ใช้ใบและลำต้นเป็นอาหาร เช่น ผักกาดขาว ตำลึง ผักคะน้า สะระแหน่
3. ใช้ดอกเป็นอาหาร เช่น กะหล่ำดอก ดอกแค บร็อคโคลี่
4. ใช้หัวหรือรากที่อยู่ใต้ดินเป็นอาหาร เช่น หอมหัวใหญ่ แครอท กระเทียม ขิง

2) การขยายพันธุ์พืชผักสวนครัว

วิธีการขยายพันธุ์พืชผักสวนครัว มีหลายวิธีดังนี้

1. การเพาะเมล็ด เป็นวิธีการนำเมล็ดพันธุ์พืชที่คัดเลือกพันธุ์แล้วมาหว่าน โรย หรือหยอดลงในหลุมใน ภาชนะ กระถางหรือ แปลงเพาะที่เตรียมไว้ซึ่งก่อนที่จะเพาะเมล็ด ต้องเตรียมดินโดยตากหญ้าหรือวัชพืชให้ หมดตากดินไว้ประมาณ 2-3 วัน แล้วย่อยดินให้ร่วนซุย จากนั้นใส่ปุ๋ยคอกผสมให้เข้ากัน แล้วนำไปใส่ใน ภาชนะ หรือแปลงเพาะที่เตรียมไว้

2. การแยกหน่อหรือหัว เป็นวิธีการขยายพันธุ์พืชที่นิยมทำกันมาก เพราะจะทำให้พืชไม่กลายพันธุ์ สามารถทำได้ รวดเร็ว และพืชเจริญเติบโตได้ดีกว่าเพาะเมล็ด พืชสวนครัว ที่ใช้หน่อหรือหัวขยายพันธุ์ เช่น หัวหอม กระเทียม ขิง ข่า

การขยายพันธุ์พืชโดยการแยกหน่อหรือหัว เป็นวิธีการนำหน่อหรือหัวของพืชที่คัดเลือกแล้ว มาปลูกลงในภาชนะ กระถางหรือแปลงเพาะที่เตรียมดินไว้จากนั้นกลบดินและกดให้แน่น รดน้ำให้ชื้นเพื่อให้พืชแทง หน่อได้ง่าย

3) การปลูกพืชผักสวนครัว

เมื่อพืชผักสวนครัวที่ปลูกเติบโตขึ้นสักระยะ เราต้องทำการย้ายต้นกล้าของพืชผักสวนครัวจาก ภาชนะ กระบะเพาะ มาปลูกในกระถางที่เตรียมไว้ เพื่อให้พืชผักสวนครัวเจริญเติบโตต่อไป การย้ายต้นกล้าไป ปลูกใน กระถาง มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. เตรียมดินในกระถางปลูก และขุดหลุมให้ลึกพอสมควร
2. ใช้ช้อนขุดปลูกลำต้นกล้าโดยมีดินติดรากมาด้วย
3. จับปลายใบของต้นกล้าลงในหลุมที่เตรียมไว้แล้วเกลี่ยดินกลบจากนั้นกดดินรอบๆ โคนต้นให้แน่น
4. รดน้ำให้ชุ่มทั้งแปลง และทำเพิงบังแดดจนกว่าต้นกล้าจะแข็งแรง

4) การบำรุงรักษาพืชผักสวนครัว

การบำรุงรักษาพืชผักสวนครัวอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้พืชที่ปลูกไว้เจริญเติบโตและงอกงามได้ดี โดยมีหลักปฏิบัติดังนี้

1. การรดน้ำควรรดน้ำในตอนเช้าและตอนเย็น โดยค่อยๆ รดน้ำให้ชุ่มชื้นแต่อย่าให้แฉะจนเกินไป เพราะจะทำให้รากเน่าได้
2. การพรวนดิน ควรพรวนดินทุก ๆ 7-10 วัน โดยพรวนให้ทั่วทั้งกระถาง และพรวนให้ลึกพอสมควร แต่ควรระวังอย่าให้ถูกราก เพราะอาจทำให้รากขาดได้
3. การใส่ปุ๋ยควรเลือกใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับพืชโดยโรยให้ทั่วทั้งกระถางปลูกในปริมาณที่พอเหมาะแล้ว รดน้ำให้ชุ่มชื้นหลังจากใส่ปุ๋ยแล้วทุกครั้ง
4. การกำจัดวัชพืช และศัตรูพืช ขณะพรวนดินควรถอนหรือเก็บวัชพืชออกให้หมด และควรตายหญ้าในกระถางปลูกอยู่เสมอ
5. การเก็บเกี่ยวพืชผักสวนครัว การเก็บเกี่ยวพืชผักสวนครัวจะทำเมื่อผักเจริญเติบโตเต็มที่ซึ่งมีข้อปฏิบัติ ดังนี้
  1. ควรเก็บเกี่ยวเกี่ยวผลผลิตตอนเช้าหรือตอนเย็น
  2. ควรใช้กรรไกรตัดกิ่งหรือมีดมีคมเก็บเกี่ยว เพราะจะทำให้พืชผักไม่ช้ำ
  3. หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรนำพืชผักไปแช่น้ำหรือพรมน้ำ เพื่อป้องกันผักเหี่ยว

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ-สกุล.....

หลักสูตร.....กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (10 คะแนน)
1. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ (20 คะแนน)	
1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
2. ทักษะการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
2.2 ประเมินโดยให้สาธิต	
2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม	
3. คุณภาพผลงาน ผลการปฏิบัติ	
3.1 สังเกตผลงาน	
3.2 ตรวจสอบผลงาน	
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์	
3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (100 คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์ การประเมิน

ลงชื่อ..... วิทยากร

(.....)

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ข้อใดคือความหมายของ “พืชผักสวนครัว”
  - ก. ผักที่ปลูกไว้เพื่อประดับบ้าน
  - ข. ผักที่ปลูกไว้เพื่อแจกเพื่อนบ้าน
  - ค. ผักที่ปลูกไว้เพื่อรับประทานในครัวเรือน
2. พืชชนิดใดที่นิยมเพาะต้นกล้าก่อนนำไปปลูกในกระถางพลาสติก
  - ก. พริก
  - ข. ผักบุ้ง
  - ค. สะระแหน่
3. สถานที่ใดเหมาะสมกับการปลูกผักพืชสวนครัวในกระถางพลาสติก มากที่สุด
  - ก. มีร่มใหญ่จากต้นไม้ใหญ่
  - ข. อยู่ห่างไกลจากที่พักอาศัย
  - ค. ใกล้ที่ซักและแหล่งน้ำ
4. ดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชผักสวนครัว ควรมีลักษณะอย่างไร
  - ก. ดินที่กักเก็บน้ำได้ดีน้ำซึมผ่านได้ยาก
  - ข. ดินที่มีเนื้อดินร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุมาก
  - ค. ดินที่มีหน้าดินตื้น มีอินทรีย์วัตถุน้อย
5. เม็ดพันธุ์ผักลักษณะใดที่ควรคัดเลือกไว้ขยายพันธุ์
  - ก. เมล็ดที่อ่อนนุ่ม
  - ข. เมล็ดที่แก่จัด เนื้อแน่นแข็ง
  - ค. เมล็ดที่มีลักษณะเบา

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

- ข้อ 1 ค. ผักที่ปลูกไว้เพื่อรับประทานในครัวเรือน
- ข้อ 2 ก. พริก
- ข้อ 3 ค. ใกล้ที่ซักและแหล่งน้ำ
- ข้อ 4 ข. ดินที่มีเนื้อดินร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุมาก
- ข้อ 5 ข. เมล็ดที่แก่จัด เนื้อแน่นแข็ง